

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק דלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרי

ערב שבת-קודש
פרשת ויקרא
ב' בניסן ה'תשס"ו



יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ב' בניסן ה'תשס"ו – ט' בניסן ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ב' בניסן	הל' טומאת צרעת. פרק ח-י.	הל' מלוה ולוה. פרק ו.	מ"ע קי.
ש"ק	ג' בניסן	פרק יא-יג.	פרק ז.	מ"ע קיא.
א'	ד' בניסן	פרק יד-טז.	פרק ח.	מ"ע קב. קג.
ב'	ה' בניסן	הל' מטמאי משכב ומושב.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ט.	מ"ע צט.
ג'	ו' בניסן	פרק דו.	פרק י.	מ"ע ק.
ד'	ז' בניסן	פרק ז-ט.	פרק יא.	מ"ע קו.
ה'	ח' בניסן	פרק י-יב.	פרק יב.	מ"ע קד.
ו'	ט' בניסן	פרק יג. הל' שאר אבות הטומאות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יג.	מ"ע קד. צו.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד'	120 ד'	
7.24	6.59.5	1.16	12.45	9.36	6.35	5.40	5.18	4.28	ו', ב' בניסן
7.24	7.00.1	1.16	12.45	9.35	6.34	5.39	5.17	4.27	ש"ק, ג' בניסן
7.25	7.00.8	1.16	12.45	9.35	6.32	5.37	5.15	4.25	א', ד' בניסן
7.26	7.01.4	1.16	12.44	9.34	6.31	5.36	5.14	4.24	ב', ה' בניסן
7.26	7.02.1	1.16	12.44	9.33	6.30	5.35	5.12	4.22	ג', ו' בניסן
7.27	7.02.8	1.15	12.44	9.32	6.29	5.33	5.11	4.21	ד', ז' בניסן
7.28	7.03.5	1.15	12.43	9.31	6.27	5.32	5.10	4.19	ה', ח' בניסן
7.28	7.04.2	1.15	12.43	9.31	6.26	5.31	5.08	4.17	ו', ט' בניסן

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י
7.37	6.40	7.37	6.29	7.38	6.37	7.35	6.22	7.37	6.40
7.42	6.44	7.43	6.34	7.43	6.42	7.41	6.27	7.42	6.44

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מו"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

מיהודי תובעים – אלוקות בפשיטות ומציאות בהתחדשות

קדושת השבת היא על-פי מדידת והגבלת העולם ולכן 'מקדשא וקיימא' □ לעומתה קדושת יום-טוב נמסרה לבני-ישראל, שהם למעלה מטבע העולם, ובכוחם להפוך חול לקודש □ חודש ניסן, שהוא הראש להנהגה שלמעלה מהטבע, הוא 'ראש-השנה לרגלים' ו'ראש-השנה למלכים', שעניינם שליטה והתנשאות על הטבע □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

כשכט או באדר, כלתה שנתו משהגיע ניסן, ויתחילו למנות לו שנה שנייה⁴. ועוד זאת, ש"באחד בניסן ראש-השנה לרגלים", "נפקא-מינה לגודר, למיקם עליה בבל-תאחר", שאינו עובר בבל-תאחר עד שיעברו עליו ג' רגלים כסדרן, וחג המצות תחילה⁵. וצריך להבין: מהי השייכות של "רגלים" ו"מלכים" לחודש ניסן דווקא, שלכן נקבע אחד בניסן להיות ראש-השנה למלכים ולרגלים, אף-על-פי שהתחלת השנה היא מחודש תשרי?⁶ ויש לבאר תחילה כללות העניין ד"רגלים":

א. איתא בגמרא¹ "באחד בניסן ראש-השנה לחודשים... מינלן? דכתיב² החודש הזה לכם ראש-חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה". כלומר: אף-על-פי שהתחלת השנה היא מחודש תשרי, מכל-מקום, מניין החודשים מתחיל מחודש ניסן. אמנם, בהעניין ד"ראש-השנה לחודשים" אין נפקא-מינא בנוגע למניין השנים³. אך ישנו עוד עניין באחד בניסן שנוגע למניין השנים – כדאיתא במשנה⁴ "באחד בניסן ראש-השנה למלכים", "רגילים היו למנות זמן שטרותיהם לשנות המלך... וקבעו חכמים אחד בניסן לתחילת שנתו, ואפילו עמד

(4) ר"ה בתחילתה.

(5) פרש"י שם.

(6) שם ד,א ובפרש"י.

ידענא למאי הלכתא. וי"ל דנפקא-מינא לידע החנים שכתוב בהן בראשון, בחודש השלישי, ובחודש השביעי כו".

(1) ר"ה ז,א.

(2) בא יב,ב.

(3) ברשימת ההנחה יש שקו"ט בדברי הרשב"א בעניין זה*, אבל תוכן הדברים אינו ברור (המו"ל).

⁶ כנראה הכוונה לחידושי הרשב"א לר"ה שם: "לא

דבר מלכות

מהגבורות (העלם), שמשם הם החודשים דנוקבא, חודשי החורף (שהתחלתם מתשרי). וכיוון שניסן הוא הראש להנהגה שלמעלה מהטבע, נקבע בו "ראש-השנה לרגלים", שעניינם המשכת הקדושה (לא רק ש"מקדשא וקיימא" בסדר השתלשלות, אלא) שלמעלה מסדר השתלשלות.

ועניין זה (שניסן הוא הראש והראשון) נתחדש במתן-תורה (החל מיציאת-מצרים שהיא ההכנה למתן-תורה) – שהרי בתחילת הבריאה היה תשרי חודש הראשון, ובמתן-תורה נעשה ניסן חודש הראשון, כמו שכתב התרגום על הפסוק¹² "ויקהלו גו' בירח האיתנים בחג הוא החודש השביעי", "בירחא דעתיקייא קרן ליה ירחא קדמאה וכען (לאחר מתן-תורה) הוא ירחא שביעאה"¹³ – כיוון שבמתן-תורה נתחדשה הבעלות של נשמות ישראל על העולם, שעל-ידי התורה פועלים בעולם הנהגה שלמעלה מהטבע.

ג. וזהו גם הטעם שאחד בניסן הוא "ראש-השנה למלכים":

"ניסן" – מלשון ניסים – הוא גם מלשון "כנשוא נס הרים"¹⁴, שהוא עניין ההגבהה וההתנשאות למעלה מהטבע.

וזהו השייכות דניסן למלכים – שאחד בניסן הוא "ראש-השנה למלכים" – כיוון שמלכי בית דוד הכשרים נקראים בשם "נשיא"¹⁵, מלשון התנשאות, ובוה נכלל (לא רק עניין ההתנשאות על העם, אלא) גם העניין להתנשאות עצמית שלמעלה לגמרי מציאות העם, ובשורשו למעלה הוא עניין מלכות דאין-סוף שלמעלה מסדר השתלשלות.

החילוק שבין יום-טוב (רגל) לשבת – ששבת "מקדשא וקיימא"⁷, מה-שאינ-כן יום-טוב שקביעותו תלויה בבית-דין, שנאמר⁸ "אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם", אתם כתיב, "אתם אפילו שוגגין אתם אפילו מזידין כו"⁹.

והעניין בזה:

הקדושה דשבת נקבעה מצד הבריאה עצמה, היינו, שנקבע בהבריאה שיש עניינים של חול ויש עניינים של קדושה. וכיוון שכן, הרי גם הקדושה (שבת שמקודש מימי החול) היא במדידת והגבלת העולם, קדושה שבסדר השתלשלות.

מה-שאינ-כן הקדושה דיום-טוב שלא נקבעה מצד הבריאה עצמה, אלא זהו עניין שנמסר לבית-דין – נשמות ישראל שאינם נתונים תחת שליטת הטבע, ויש להם כוח התורה, להיותם סמוכין איש מפי איש עד משה רבינו, שקיבל תורה מפי הגבורה – שבכוחם לפעול קדושה גם ביום כזה שמצד הבריאה עצמה הוא יום חול, הרי קדושה זו היא למעלה ממדידת והגבלת העולם, המשכה שלמעלה מסדר השתלשלות.

וזהו השייכות ד"רגלים" לחודש ניסן:

נתבאר בהמאמר¹⁰ החילוק שבין תשרי לניסן, שתשרי הוא ראש-השנה דסדר הנהגת העולם, הנהגה טבעית, וניסן הוא הראש להנהגה שלמעלה מהטבע, הנהגה נסית, כמרומו גם בשם "ניסן", מלשון ניסים¹¹.

וכפי שנתבאר, שחודשי הקיץ (שהתחלתם מניסן) הם חודשים דרכורא, בחינת ז"א, שעיקרו חסדים, עניין האור והגילוי, והוא למעלה מבחינת מלכות, שעיקר בניינה

(11) ראה ברכות נו, רע"א.

(12) מלכים-א ח,ב.

(13) ראה גם חידושי הריטב"א לר"ה ז,א.

(14) ישעיה יח,ג.

(15) ראה לק"ש ח"ט עמ' 165 ואילך. וש"נ.

(7) ביצה יז,א.

(8) אמור כג,לז.

(9) ר"ה כה,א.

(10) לעיל עמ' 51 ואילך. וש"נ.

דבר מלכות

ד. והנה, כיוון ש"כל ישראל בני מלכים הם"¹⁶, יצירה, עשייה) לעולם האצילות. שבעולמות, הרי מובן, שעניין ההתנשאות שבמלכים, שהוא עניין ההגבהה שלמעלה מהטבע (כנ"ל), ישנו אצל כל בני-ישראל. והעניין בזה – שלכל אחד ואחד מישראל

יצירה, עשייה) לעולם האצילות. שבעולמות, הרי מובן, שעניין ההתנשאות שבמלכים, שהוא עניין ההגבהה שלמעלה מהטבע (כנ"ל), ישנו אצל כל בני-ישראל. והעניין בזה – שלכל אחד ואחד מישראל

העניין ד"הוצאתיך מארץ מצרים" הוא בנקל יותר בימינו אלה מכמו ביציאת מצרים בפעם הראשונה

הרי היא באצילות (כמבואר¹⁸ בפירוש "נשמה שנתת בי טהורה היא"¹⁹ שקאי על עמידתה בעולם האצילות) ששם אלוקות בפשיטות ומציאות בהתחדשות, מה-שאינ-כן לאחר ירדתה בגוף כו'.

וזאת תובעים מיהודי – שהירדה בגוף לא תפעל העלם והסתר בהנשמה, אלא גם בהיותה למטה, תהיה כמו שהיתה למעלה (ואדרבה, שעל-ידי הירידה למטה תתעלה לדרגא נעלית יותר, כנ"ל) – שאלוקות בפשיטות ומציאות בהתחדשות.

א. אמנם, על זה שואל יהודי קושייה: כיוון שמצד ירדת הנשמה למטה נמצא הוא בגוף ונפש-הבהמית בעולם-הזה הגשמי והחומרי, ונוסף לזה, ידע איניש בנפשיה מעמדו ומצבו מצד מעשיו, דיבוריו ומחשבותיו שלא כדבעי, שחטא ופגם והעביר את הדרך – איך ייתכן שיהיה אצלו אלוקות בפשיטות ומציאות בהתחדשות?

והמענה לזה – בדיבור הראשון דמתן-תורה, שעניינו הוא השליטה על הטבע על-ידי הנהגה שלמעלה מהטבע – "אנוכי הוי'

יש כוח להתעלות מסדר ההנהגה שמצד טבע העולם – שהגוף ונפש-הבהמית וחלקו בעולם מעלימים ומסתירים על הנשמה – שלא זו בלבד שלא יעלימו ויסתירו, אלא אדרבה, הנשמה נעשית בעלת-בית עליהם, לפעול שעל-ידם תתמלא ותושלם הכוונה דירידה צורך עלייה, שתתעלה לדרגה נעלית יותר מכמו שהיתה קודם ירדתה למטה.

ועניינו בעבודה בפועל – שאין זה באופן שבמשך כל היום כולו מונח הוא בהוויות העולם, וכינתיים נזכר גם על הקב"ה, ולכן לומד פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית, אלא אדרבה: במשך כל היום, מהרגע שניעור משנתו, חושב הוא אודות הקב"ה, ולכן מתפלל כדבעי, ולומד שיעור בתורה, ובוה דווקא מונח הוא בכל מציאות; אלא שבינתיים נזכר שיש גם מציאות העולם, ומצד הכוונה העליונה צריכה להיות עבודתו גם בבירור חלקו בעולם, ולכן כופה את עצמו להתנתק לרגע מתפילה ותורה כדי לעסוק בעבודת הבירורים.

ד. ובפריטות יותר: ידוע" החילוק שבין עולמות בי"ע (בריאה,

16) שבת סז, א. וש"נ.

עמ' רכז. ועוד.

18) לקו"ת ראה כז, א. ובכ"מ.

19) נוסח ברכות השחר.

17) ראה סה"מ תש"ו עמ' 30. סה"מ מלוקט ח"א

דבר מלכות

ממדרשי חז"ל, מכל-מקום, היתה זו הגלות הקשה ביותר, מכמה טעמים: (א) להיותה הגלות הראשונה, (ב) ולהיותה קודם הביורר והזיכוי שנעשה בעולם על-ידי מתן-תורה (כמו שנתבאר במקום אחר²⁸).

ואם מגלות מצרים שהיתה הקשה ביותר, יצאו בני-ישראל – משאר הגלויות, שהן קלות יותר, וישנו גם הכוח דמתן-תורה, הרי בוודאי שיש בכוחו של כל אחד ואחד מישראל לצאת מהם.

ובפרט בעומדנו בעקבתא דעקבתא דמשיחא, לאחרי כל מה שכבר פעלו בדורות שלפנינו בבירור הניצוצות כו', ובמילא ישנו הסיוע של ניצוצות הקדושה שכבר נתבררו, ומה גם שלא נשאר לנו לפעול אלא דבר מועט בלבד ("א קלייניקייט"), והיינו, שהמעלה בעבודה עתה היא הן מצד המברר והן מצד המתברר – הרי בוודאי שיש בכוח לצאת מכל המיצרים והגבולים, כך, שבנוגע להנהגה בפועל על-כל-פנים יהיה מונח אצלו אלוקות בפשיטות ומציאות בהתחדשות.

צריכים רק לעשות ולפעול, ומתוך שמחה, ועל-ידי זה מתבטלים כל העניינים של מצרים וגבולים, כיוון ששמחה פורצת גדר²⁹.

א. האמור³⁰ לעיל שבימינו אלה נקל יותר העסק בעבודת הביוררים – מתבטא גם בכמה הנהגות.

ולדוגמה:

בדורות שלפנינו לא היו עוסקים בעניינים גשמיים קודם התפילה ושיעור לימוד בתורה

אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים²⁰:
הקב"ה אומר לכל אחד ואחד מישראל "אנוכי הוי' אלוקיך" – לשון יחיד²¹ – ש"הוי", שעניינו היה, הווה ויהיה כאחד²², למעלה מהטבע, הוא "אלוקיך", כוחך וחיותך²³,

ועל-ידי זה "הוצאתיך מארץ מצרים" – שניתן לו הכוח לצאת מכל המיצרים וההגבלות של העולם, הן אלה שמצד העולם כשלעצמו, והן אלה שגרים על-ידי מעשיו כו'.

ותירה מזה: לא זו בלבד שבכוחו לעמוד במעמד ומצב שהגוף ונפש-הבהמית לא ישלטו עליו, על-ידי זה שיברח מהם כו', אלא אדרבה, שבכוחו לברר ולזכך את הגוף ונפש-הבהמית עצמם, כתורת הבעש"ט²⁴ על הפסוק²⁵ "כי תראה חמור שונאך וגו' עזוב תעזוב עמו", שאין לשבור את הגוף על-ידי תעניות וסיגופים, אלא לבררו ולזככו כו'.

וכיוון שכן, יכולים לדרוש ממנו את היציאה מהמיצרים וגבולים באופן כזה שעל-כל-פנים בנוגע להנהגה בפועל יהיה מונח אצלו אלוקות בפשיטות ומציאות בהתחדשות.

ז. ועוד זאת, שהעניין ד"הוצאתיך מארץ מצרים" הוא בנקל יותר בימינו אלה מכמו ביציאת-מצרים בפעם הראשונה, כי:

בהיותם במצרים, "ערוות הארץ"²⁶, היו בני-ישראל שקועים במ"ט שערי טומאה²⁷, וזו היתה הגלות הקשה ביותר. ואף-על-פי שההשמדות וההריגות רחמנא-ליצלן שהיו בגלויות שלאחרי זה לא היו בגלות מצרים (כנראה

20 יתרו כב.

21 ראה יל"ש יתרו רמז רפו. ועוד.

22 זח"ג רנז, סע"ב. פירוש ש"א פ"ט. תניא שעהויה"א פ"ז. ובכ"מ.

23 ראה לקו"ת במדבר טז, סע"ד. ר"פ ראה.

24 סה"מ מלוקט ח"ד עמ' מט. עמ' רעג. ועוד.

25 כתר-שש"טוב (הוצאת תשנ"ט) הוספות

סכ"א. וש"ג (נתקב ב'היום יום' כח שבט).

25 משפטים כג, ה.

26 מקץ מב.ט. שם, יב. וראה קה"ר פ"א, ד.

27 ראה זו"ח ר"פ יתרו. ועוד.

28 ראה גם שיחת ש"פ שמות, מבה"ח שבט

סט"ו (לקו"ש ח"א עמ' 96. לעיל ח"ז עמ' 282

ואילך).

29 ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

30 ברשימת ההנחה נזכר שדובר גם בעניין "כי

דבר מלכות

— מלבד העניינים שמברכים עליהם בברכות-השחר, כמו "מליבש ערומים", ו"שעשה לי כל צרכי", וכיוצא בזה, שהם עניינים של לבושים שבדרך מקיף, מה-שאיך-כן בנוגע לעניינים של מזון שבפנימיות, הנה רק לאחר התפילה

בפנימיות וברוחניות העניינים — הטעם הוא מפני שבירור הגשמיות נעשה קל יותר בדורות האחרונים, לפי שבני-ישראל עוסקים כל הזמן בבירור הניצוצות, וכבר נתבררו ריבוי ניצוצות, ולכן, גם קודם התפילה יש בכוח לברר את

**צריכים רק לעשות ולפעול, ומתוך שמחה,
ועל-ידי זה מתבטלים כל העניינים של מצרים וגבולים,
כיוון ששמחה פורצת גדר**

הדבר הגשמי, אלא שזהו רק כאשר הדבר נעשה בשביל התפילה. ומכל זה מובן שבימינו אלה בוודאי יש כוח לצאת מכל המיצרים והגבולים, ו"לא נפלאת היא"³⁵, צריכים רק לעסוק ולפעול בדבר.

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת ויקהל-פקודי, פרשת החודש, מברכים חודש ניסן ה'תשי"ג. תורת-מנחם התוועדות תשי"ג, חלק שני (ח) עמ' 65-60 — בלתי מוגה)

ושיעור לימוד בתורה היו אוכלים פת שחרית. אמנם, בדורות האחרונים התירו לשתות קודם התפילה³¹, ולאחרונה יותר, התירו גם לאכול משהו — מיני מזונות — קודם התפילה³². וכהפתגם שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר³³ שמוטב לאכול כדי להתפלל מאשר להתפלל כדי לאכול³⁴.

והנה, הטעם בפשטות הוא מצד חלישות בריאות הגוף בדורות האחרונים. אבל

(32) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"י עמ' ב.
(33) אגרות-קודש שלו ח"ד עמ' שח (נעתק ב'היום יום' י' שבט).
(34) ראה גם מכתב כ"ז תמוז שנה זו (אגרות-קודש ח"ז עמ' שכב).
(35) לשון הכתוב — ניצבים ל,יא.

גר היית בארצו", "בירא דשתית מיניה לא תשדי ביה קלא" (ב"ק צב,ב), שכאשר מקבלים טובה ממישהו צריכים להתחשב בכך, מבלי הבט על מעמדו ומצבו כו' (אבל לא ברור המשך העניין ופרטי הדברים בזה. — המו"ל).
(31) ראה טוש"ע (ואדה"ז) או"ח ספ"ט ס"ג (ס"ה), ובנ"כ שם.

מינוי ל"התקשרות"

**ניתן לקבל את גיליון "התקשרות"
שירות הביתה באמצעות הדואר.**

**מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).**

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

אין להסתפק בכך שלומדים תורה ומקיימים את מצוות ה'

יש להמתין ולצפות בקוצר-רוח לגאולה האמיתית והשלימה

יהודי יכול לחשוב שמכיוון שהגאולה תהיה רק ברצונו של הקב"ה, וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בשם אביו כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע (שהיה בנו יחידו וממלא מקומו): "לא מרצוננו גלינו מארץ ישראל, ולא בכוחותינו אנו נשוב כו' אבינו מלכנו כו' הוא יתברך יגאלנו כו'" – אין לו מה לעשות בקשר ליציאה מהגלות, כך שבינתיים יכול לישון... ובמקרה הטוב ביותר – לעסוק בלימוד התורה וקיום המצוות, שהרי אין לך דבר גדול יותר מזה, ומה גם שבעת עוסקו בענייני קדושה, תורה ומצוותיה, נמצא אז במצב של גאולה רוחנית.

ועל זה באה ההוראה מאופן אכילת קרבן פסח – שכאשר בני-ישראל קיימו את ציווי הקב"ה, "ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו", קיימו זאת באופן ד"מותניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם", כלומר, שלא הסתפקו בקיום ציווי הקב"ה, ובפרט ציווי הקשור עם עניין של חירות (אכילת קרבן פסח, ובאופן ד"צלי אש"), אלא ציפו והמתינו בקוצר רוח לרגע הנכסף שבו ייגאלו וייצאו ממצרים, עד שעמדו מוכנים – "מותניכם חגורים גו' ומקלכם בידכם" – להיגאל ולצאת ממצרים.

ומזה מובן גם בנוגע ליציאה מגלותנו זה – "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות":

גם כאשר יהודי לומד תורה ומקיים מצוות בשלימות – אינו יכול להסתפק בכך, אלא צריך להמתין ולצפות בקוצר רוח לגאולה האמיתית והשלימה, עד כדי כך, שחוגר מותניו ונועל את רגליו ונוטל את מקלו בידו, ועומד מוכן – עמדו הכן כולכם" – לרגע שבו תבוא הידיעה שמשוּח בא... ואז ייצא מיד מהגלות אל הגאולה!

מובן וגם פשוט שגם ברגעי הגלות האחרונים צריכים ללמוד תורה ולקיים מצוות ככל המסירות והתוקף כו', אבל ביחד עם זה, אי-אפשר לשקוט ולשבת בשלווה עד שהקב"ה ירצה להביא את הגאולה, אלא יהודי צריך לעשות את כל התלוי בו כדי למהר ולזרוז את הגאולה, ועד שעומד מוכן, "עמדו הכן כולכם", לצאת מהגלות, בידועו ש"מצוות היום" היא – "מותניכם חגורים, נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם", "מזומנים לדרך", לצאת מהגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה.

ועניין זה – העמידה בתנועה שהוא מוכן לגאולה – ניכר אצלו בגלוי כל-כך שעד שאפילו אינו-יהודי מבחין בכך, כפי שהיה ב"ימי צאתך מארץ מצרים", שכאשר אינו-יהודי הביט דרך החלון לתוך ביתו של יהודי, ראה שהיהודי ובניו אוכלים קרבן פסח "בחזיפזון", כאשר מותניהם חגורים, נעליהם ברגליהם ומקלם בידם, מכיוון שעומדים "מזומנים לדרך", לצאת ממצרים (כפי שידעו גם המצרים שבני-ישראל מתכוננים לצאת ממצרים), וכמו כן בימינו אלו – שאפילו אינם-יהודים מבחינים בכך שיהודי עומד מוכן לגאולה.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת ויקרא, החודש, ראש-חודש ניסן ה'תשמ"ה;
תורת-מנחם התוועדות' תשמ"ה, חלק ב, עמ' 1592-1593 – בלתי מוגה)

הנסיעה לבית-חיינו

"כדי לחזק אחדות זו, מתאספים יחד בפשטות, מזמן לזמן, ובפרט בימי יום-טוב, ועושים כמה דברים ביחד" □ "כאשר כל אחד נזכר במעמד שבו שמע את הדברים, במעמד כל אלו שהיו עמו יחד 'כאיש אחד בלב אחד' בעת ההתוועדות... נקל יותר לעורר בעצמו ולגלות רגש האחדות" □ על חשיבות ההתאספות בבית-חיינו

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

ולא זו בלבד שהריחוק מקום בגשמיות אינו גורע מרגש האחדות, אלא אדרבה, הריחוק מביא לידי געגועים לאותו מעמד ומצב, בית-הכנסת ובית-המדרש שבו נועדו כולם יחד לתפילה, תורה וקיום המצוות.

"המאמרים והשיחות שנדברו כאן"

בחורף תשכ"ד הגיע לארץ-הקודש מכתב מיוחד (מתאריך: מוצאי-שבת-קודש שמות) שכתב הרבי ל"תלמידי הישיבה הק[דושה] תומכי-תמימים אשר באה"ק ת"ו ה' עליהם יחיו" (איגרות-קודש, כרך כג, עמ' עט-פא). וכך פותח הרבי את המכתב:

בהמשך להפ"ש [=פרישת שלום], כוונתי – מסירת תוכנם (על-כל-פנים) של המאמרים והשיחות שנדברו כאן בימי חודש השביעי, שהוא המושבע בכל טוב ומשביע טוב לכל השנה, אשר בקשתי את האורחים שי' מאה"ק ת"ו – למסור להם במיוחד.

ושתקוותי אשר נמסרו כדבעי, זאת אומרת בדברים היוצאים מן הלב –

בא הנני בזה גם בכתובים (על-כל-פנים בקיצור) – ובטח לא נצרכה אלא להעדפה וזריזות יתירה ולהיות זהיר טפי –

לזרז בנקודת המאמרים והשיחות בנודע לפועל

"בשעה שיהודים נמצאים ביחד הרי הם שמחים יותר ומרגישים הרגשת קירוב, רעות ("היימישער") וחיזוק..." – התבטא הרבי באחת השנים (תשמ"ז) – 'התוועדויות' תשמ"ז, כרך א, עמ' 402).

ובהזדמנות אחרת ('התוועדויות' תשמ"ח, כרך ג, עמ' 443): "וכדי לחזק אחדות זו... מתאספים יחד בפשטות, מזמן לזמן, ובפרט בימי יום-טוב, ועושים כמה דברים ביחד (תפילה, התוועדות וכו') שעל-ידי זה מחדשים הקשר והאחדות, באופן של שמחה וטוב לבב ומתוך עונג פנימי".

"מעלה בזכרונו"

כאמור, אחת המטרות החשובות ההתאספות יחד, היא "לחזק את האחדות". הרבי מתייחס גם לימים שלאחרי הביקור ומתבטא (שם):

כאשר כל אחד ואחד מעלה בזכרונו את דברי התורה ששמע בהיותו כאן (אם בשבת שלפני היום טוב, או במשך ימי החג, באסרו-חג וכו'), נזכר במעמד שבו שמע את הדברים, במעמד כל אלו שהיו עמו יחד "כאיש אחד בלב אחד" בעת ההתוועדות כו' וממילא נקל יותר לעורר בעצמו ולגלות רגש האחדות, ולהביאו לידי מעשה בפועל.

וממשיך הרבי:

ניצוצי רבי

שלכם ו"הבכין", והיא:

"להנכבד והנעלה מו"הרר שניאור זלמן שיח"יפה
 "לאות תודה!
 "על השתדלותו בארגון נסיעתנו מאנגליא
 "לכ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש
 "בחדש תמוז ה'תשכ"א"
 הרבי הואיל לחתום בראש הרשימה!

הוספה בהתמדה ושקידה בלימוד התורה נגלה
 וחסידות, הוספה ביראת ה' ובאהבת ה'.

המכתב השאיר אז רושם עצום על
 התלמידים (מפי המשפיע הרה"ח הרב שניאור-
 זלמן שיח"י גופין).

הרבי בראש החותמים

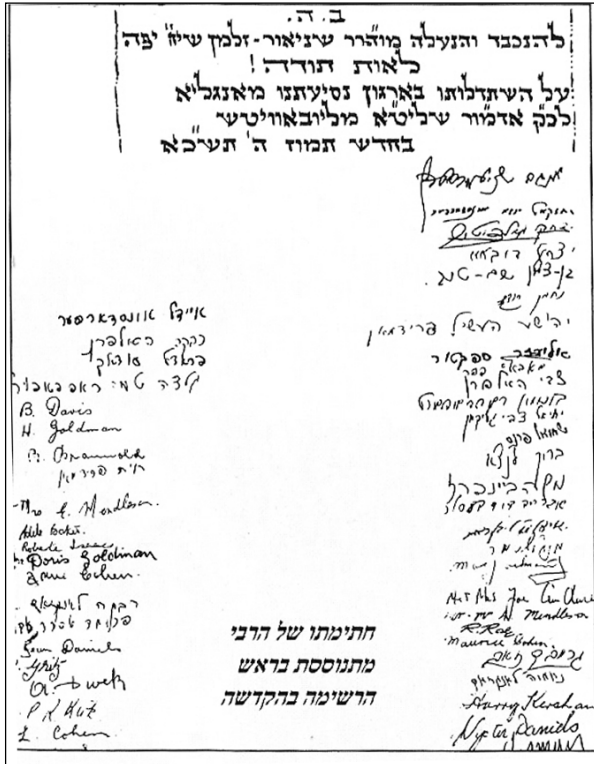
"כל אחד מאתנו משתוקק"

"בלי כל ספק אשר כל אחד מאתנו משתוקק
 להסתופף בצל כ"ק אדמו"ר שליט"א, אולם לא
 לכולם ישנה האפשרות לכך. על-ידי מפעל זה
 ניתנת האפשרות לזכות בנסיעה לכ"ק אדמו"ר
 שליט"א ומה גם שהזוכה הינו שליח מטעם
 אנ"ש בארץ-הקודש". כך, בין השאר, נכתב
 בחזור "הוועדה המסדרת" של ההגרלה לנסיעה
 לכ"ק אדמו"ר. ועוד נכתב
 בחזור: "נודע לנו ממקורות
 מוסמכים על רצונו של כ"ק
 אדמו"ר שליט"א בזה והזכיר
 את הפעולה הזו בכמה
 הודמנויות ואמר כי בוודאי
 ימשיכו בזה".

בחודש תמוז תשכ"א הגיעה לחצר הרבי
 קבוצת אורחים מאנגליה. הנסיעה היתה
 בארגונו של הרה"ח ר' שניאור-זלמן יפה (ז"ל).
 הרבי התייחס מאוד בחביבות לקבוצה זו, קירב
 את חבריה והרעיף עליהם ברכות. הנוסעים
 העניקו לר' זלמן תעודת הוקרה, שבה נכתב
 באותיות סת"ם (צילומה ב'משפחה חסידית'
 גיליון 1176 עמ' 14):

קירובים וכיבודים לזוכה בגורל

כמשך שנים רבות היה
 הזוכה בגורל מארץ-הקודש
 לחודש תשרי זוכה לשורת
 קירובים וכיבודים: קיבל
 מהרבי ד' מינים, זכה לעלייה
 לתורה במניין כ"ק אדמו"ר,
 נקרא לעמוד בסמיכות לרבי
 בעת תקיעת השופר וכו'.
 בראש ועדת ההגרלה עמד
 ברוב השנים הרה"ח הרב
 רפאל-נחמן הכהן (ז"ל).



חתימתו של הרבי
 מתנוססת בראש
 הרשימה בהקדשה

ניצוצי רבי

ישיבת תומכי תמימים המרכזית

CENTRAL YESHIVATH TOMCHEI TMIMIM

כולל: עולי רוסיה עולי תימן Pleite Oley Russia Oley Teimon

מיסודו של ביק אדמו"ר רבי יוסף יצחק זצוקללה"ה נבי"ע זי"ע מליובאוויטש
תחת נשיאות ביק אדמו"ר רבי מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן מליובאוויטש
Established by the late Lubavitcher Rabbi Joseph I. Schneersohn of blessed memory
Under the Presidency of the Present Lubavitcher Rabbi Menachem M. Schneersohn

ב"ה, לוד, א' חשוון תשל"ח

בתשובה נא להזכיר

הודעה לאנ"ש ש.ח.י.

מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א נחקבלה ידיעה
כי כל הנוסעים בחודש השביעי בשנה זו אל
כ"ק אדמו"ר שליט"א יקבלו השתתפות בהוצאות
הנסיעה בסכום השווה לסך - \$100. ילדים
יקבלו השתתפות במחצית הסכום הנ"ל.
נבקש מכל הנוסעים להודיע בכחב או טלפוניית
למשרד הישיבה בלוד את שמם וכחובתם, בכדי
להעמד אליהם ההשתתפות הנ"ל.

בכבוד ובברכה

אפרים וולף

"הודעה לאנ"ש שיחיי" מא' במרחשוון תשל"ח, על-דבר השתתפות הרבי בהוצאות הנסיעה לחודש השביעי
באותה שנה, בסך \$100, וילידים \$50

סיכום הדברים ב'חידות'

להלן מכתבו של הרב אפרים וולף לרבי, שבו הוא מעלה את הדברים ששמע ב'חידות' קודם שובו לאה"ק ת"ו:

"ט' טבת תשל"א

"כ"ק אדמו"ר שליט"א

"בשעת קבלת ברכת פרידה לפני נסיעתנו חזרה לאה"ק, היו דברי כ"ק אד"ש (לפי הזכור לנו): ברכת פרידה לנסיעה טובה, ברכת מזל-טוב לקיום הווארט, מסירת המשקה ולמסור ד"ש לישיבות והבתי-ספר למלאכה ונחלת-הר-חב"ד, ובית-הכנסת צמח-צדק, הגם שנמסר עניין זה לר' יצחק גנזבורג. לבקר אצל שו"ר, לתת הספר יחד עם ר' שמואל חפר ור' שלמה מיידנציק. היה שאלה בקשר למר יצחק רפאל והעניין יימסר לר' שמואל חפר. כ"ק אד"ש אמר שתהיינה שמחות ולשלוח בשורות-טובות, והמשקה היה בהמשך ל'ווארט'. אתמול ערכה זוגתי שתחי' מסיבת נשים ואי"ה במוצאי-שבת נערוך מלווה-מלכה..."

ניצול השפעת המבקרים

בי"א במרחשוון תשל"א כתב הרב אפרים וולף להרב חודוקוב: "בהמשך לשיחה הטלפונית מאתמול... מסרתם כי לאחרונה היו אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א מר רותם, מר א. בקר שהיה בהתפעלות ושבע רצון, ושיבקשו ממנו דרישת-שלום. ד"ר רפאל ומר בנימין שחור, שהו כולם זמן ארוך ויש לנצל שעות אלו כדבעי (סיכמנו בינינו שכל אחד יטפל במישהו מהנ"ל. אנו נתקשר אי"ה עם מר ש. רותם. ר' שמואל חפר עם ד"ר רפאל, ר' שלמה מיידנציק עם מר א. בקר ור' זושא וילימובסקי עם מר ב. שחור). שאלתם בקשר לנחלת הר חב"ד... לנצל ה-2 [=מעולי גרוזיה] שביקרו אצל אד"ש ושישימיעו דבריהם ויהיה להם השפעה מאחר שהם ראשי משפחות".

השתתפות הרבי בהוצאות

מפעם לפעם הורה הרבי להשתתף בהוצאות הנוסעים בשלימותם או בחלקם. הנה מכתב המזכירות:

"ב"ה ז' ניסן תשל"א

"ברוקלין נ.י.

"הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'

"מוה' אפרים שי'

"שלום וברכה!

בבקשה לתת לר' דובער שי ריקמן את המחיר שהיו עולים כרטיסי נסיעה לכאן, הלוך ושוב, עבורו ועבור זוגתו תי', כמה שהיו הם צריכים לשלם לו היו נוסעים בזמן שמסדרים נסיעתם חבורה משותפת.

"בברכת חג פסח כשר ושמח

"הרב ח.מ.א. חדקוב."

רשימת הנוסעים לרבי

בחודש אייר תשל"ב נתקבלו כמה הוראות בקשר להשתתפות בהוצאות הנוסעים, כפי שרושם הרב אפרים וולף להרב חודוקוב:

"ד' אייר תשל"ב... בשיחת טלפון מאמש,

הורו לתת לבנו של... כל ההוצאות. ההוראה

הכללית היא לתת לנוסעים לי' שבט כמו בי"ט

כסלו, דהיינו לעולים החדשים מנחלת-הר-

חב"ד כל ההוצאות (מלבד השתתפותם בסך 18

ל"י) ולעולים שאינם מנחלת-הר-חב"ד מחצית

ההוצאות (מלבד השתתפותם בסך ח"י כנ"ל).

הנוסעים לי"א ניסן מהעולים החדשים, הרי

יקבלו כל ההוצאות (מלבד השתתפותם כנ"ל)

אף אלו שאינם מתגוררים מנחלת-הר-חב"ד.

כמו כן, חלק מהנוסעים לי"א ניסן יקבלו

השתתפות בנסיעתם אף אם אינם עולים

חדשים.

"אנו מצרפים רשימת כל הנוסעים,

והספיקות שבהם, כי ישנם שישלמו מס נסיעות

(בסך 800 ל"י) וישנם שנסעו אחרי ה-15/3

שהמחירים יקרים יותר וכו'... לפרסם על-דבר

הבחורים הנוסעים וחוזרים, שכולם חוזרים..."

ניצוצי רבי

שלום רב ובהנה
נשמחה הנהגה מודיעים על ההכנות הנעשות לעריכת ההגדרה השנייה
לזכות בניצוח לכ"ק אדמו"ר שליט"א.
בסמותים אנו כי בהגדרה זו ישתתפו רבים מאנ"ס והחמיי"ס יהיו
לאחר סכולנו נוכחנו לדעת שהפעולה הזו נשאא פלי רב"ה וכינו לראות את
ההוצאות של ההגדרה הראשונה.
כידוע היה הזוכה בהגדרה הראשונה ירידנו ר" לייב שי' ולמנוב,
אשר תור לא מכבר משליחותו אל כ"ק אדמו"ר שליט"א, ואנו משוכנעים כי
כלם קבלו ע"י פריסת שלום מכ"ק אדמו"ר שליט"א, ולא בו כבוד שליח
אנ"ס אל כ"ק אדמו"ר שליט"א.
לאור כל זה הננו עושים כעת את ההכנות לבצוע ההגדרה השנייה
ובפרט לאחר סנדוע לנו מסקנות מוסטלים על רצונו של כ"ק אדמו"ר שליט"א
בזה והזכיר את הפעולה הזו בכמה הזדמנויות ואמר כי כדאי ישליכו בזה,
הודעה טפלה בעריכת ההגדרה הראשונה טפלה כעת בהגדרה זו ופנות
בזה לכל אנ"ס שי' לתת יד להצלחת הדבר ולהשתתפות בפעול הזו.
בלי כל טק אטר כל אחד מאתנו לשתוק להסתופף בעל כ"ק אדמו"ר
שליט"א אולם לצ' כלם ישבה האפשרות לכך, ע"י מפעל זה נחנת האפשרות
לזכות בניצוח לכ"ק אדמו"ר שליט"א וזה גם שהזוכה הכו שליח מטעם אנ"ס
באדמו"ר.
הננו מכספים מכב" להשתתף בהגדרה ולהסניא מיד את הטכום הנקוב
בטע"ף 4, במדי סנוכל לקיים את ההגדרה במועדה ולהניא את הדבר לירי
מועל.
ככבוד רב,
הודעה הסודות.

ת ק ל ו

1. מטרת ההגדרה היא לאפשר לכל המקושרים לכ"ק אדמו"ר שליט"א לזכות בנוול
הקנה-לזוכה-אפשרות נסיעה לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ע"מ להסתופף בצלו.
2. זכות השתתפות בהגדרה נתנת לאלו המקושרים לכ"ק אדמו"ר שליט"א.
3. מספר המשתתפים בהגדרה זו הוא ללא הוגלה.
4. לשם וקישת זכות השתתפות זאת, ח"יב כל שמתתף בהגדרה לסלם סך - 16 ל"י
והרשות ביד כל אחד לרכוש לעצמו יותר מזכות אחת.
5. ההגדרה תהיה באופן כזה: בתוך הקלפי יוסם פתק ועליו יה"י רסום סמו
של המשתתף, הרוכש לעצמו יותר מזכות השתתפות אחת, יושמו מספר
פתקאות שעליהם יה"י רסום סמו.
6. המועד האחרון לתשלום ה- 16 ל"י הוא לא יאוחר מיום ראשון אדר"ה אלול הש'
תלמידי ישיבות תומכי תמימים ותורת אמת יוכלו להשתתף בהגדרה רק בהסלבת
הרב כלשהו ה"ים קמלמן יהודי אברהם דר"ינין עבוד תלמודי ישיבת תומכי
תמימים והסלבת ר"י סטה גודאלי והרב סטה יהודא רייכמן עבוד תלמידי
ישיבת תורת אמת.
8. הזוכה בהגדרה רסאי לסודר וכוותו לנסיעה (במקדה והוא עצמו אינו יכול
לנסוע) לכל מי בידעה כתנאי מסקבל הזכות יה"י אחד פאלו שהשתתפו בהגדרה.
9. הזוכה בהגדרה זו יכול לנהגור את הוגמן הרצוי לו לנסיעה אך בשום אופן
לא יאחד סערב ר"ה תש"י.
10. באם מספר המשתתפים יה"י גדול כדי כך שהסכום ישפיק להוצאות נסיעה לסני
אנשים, יעלו אז בגודל סנו זוכים, הכסף העודף על סכום הוצאות תבסדעה
ישאר להגדרה הבאה.
11. ההגדרה תקיים א"ה בסעוד פוסטי ביום תמישי ח"י אלול תשי"ד, בשעת 8
בערב בניח"נ חב"ר, והזוכה נחלת בנימין 26 תל-אביב.

את הכסף יש להסניא לבעדוני ר"י להאגודת רב"י לניו יורק, רחל-אריאל

כל ההוצאות. ל... - מחצית ההוצאות.
למשפ'... - כל ההוצאות. ל... - מחצית
ההוצאות ל... - כל הוצאות. ל... - מחצית
ההוצאות.
במכתב מתקופה אחרת: הורו לפרסם
שמהיום והלאה נפסק ענין התשלומים עבור
ההוצאות הנוסעים לכ"ק אד"ש, ולפרסם זאת
קודם הנסיעה כדי שלא תהיינה אח"כ טענות
ותביעות.

פירוט החזרים

והנה סיכום של הוראות שקיבל הרב וולף
מהמזכירות, בי"ט באייר [תשל"ב]:
"הנוסעים לפסח ששילמו מחיר גבוה
מהרגיל - גם להם לעולים החדשים להחזיר
המס [הר"א וולף מציינ: למעשה הם פטורים
ממס]. לשאר החוזיר ההוצאות מלבד המס.
"לגב'... - מחצית ההוצאות. ר'... וזוג -

פרשת ויקרא

ויקרא ה' אל משה (א.א.)

בסוף הפרשה הקודמת, פרשת פקודי, למדנו על גילוי אור גדול שהיה במשכן – "וכבוד ה' מלא את המשכן, ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד גו'", שזהו גילוי שבא מלמעלה; ואילו בפרשתנו מדובר בגילוי מועט, הנרמז באל"ף הזעירה של 'ויקרא', והיינו אור שבא מלמטה, על-ידי העבודה בענייני העולם – צאן ובקר גשמיים.

אך על-אף הירידה בפרשתנו לגבי פרשת פקודי, הרי לפי סדר התורה עולים ובאים מפרשת פקודי לפרשתנו. שכן תכלית הכוונה היא לא בגילוי האור שבמשכן, אלא בגילוי שבתוך העולם, והגילוי הנעלה של פרשת פקודי אינו אלא הכנה והקדמה לגילוי בפרשתנו.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת ויקהל-פקודי תשכ"ד)

ויקרא ה' אל משה (א.א.)

מפני מה מתחילין לתינוקות בתורת כהנים? ... אלא: שהתינוקות טהורין והקורבנות טהורין; יבואו טהורין ויתעסקו בטהורין (ויק"ד פ"ז)

כשאדם מביא קרבן על חטא שחטא, הוא מבטא בכך את הקירבה וההתקשרות העצמיים שלו לה' יתברך, קרבה והתקשרות שלא נגע בהם החטא; ובכוחה של התקשרות זו לתקן את הפגם שנגרם על-ידי החטא.

[וכמבואר בתורת החסידות, שבהתקשרות הנפש לאלוקים שתי בחינות: א) התקשרות עשויה – הנוצרת על-ידי קיום רצון ה' (מצווה' מלשון צוותא וחיבור), והיא עלולה להיפגם ולהיחלש על-ידי אי-ציות, חלילה, לרצונו; ב) התקשרות עצמית – שאיננה תלויה במילוי רצון העליון; היא אינה נוצרת על-ידו ולכן גם לא נחלשת בהעדרו].

זוהי כוונת המדרש:

"יבואו טהורין" – תינוקות של בית רבן, שלא טעמו טעם חטא מעולם, "ויתעסקו בטהורין" – בתורת הקרבנות, המגלים ומעוררים אותה בחינה בנפש שהיא למעלה מפגם החטא, אלא היא תמיד נקייה וטהורה.

(ליקוטי-שיחות, כרך כב, עמ' 1)

וסמך ידו על ראש העולה (א.ד.)

הסמיכה בכלל – כגון סמיכת ידיו של יעקב אבינו על בני יוסף, או סמיכת יהושע על ידי משה – עניינה המשכה מבחינת עשר ספירות, שראשיתן היא ספירת החכמה. וכידוע, שעשר אצבעות הידיים הן כנגד עשר הספירות.

אף לגבי סמיכת הקרבן כך:

האדם (בגימטריה מ"ה) ממשיך אור עליון משם מ"ה על הבהמה (בגימטריה ב"ן), השם שהוא מקור לעולמות), ובכך הוא מאפשר לה להתעלות על-ידי עבודת הקרבן.

(ספר המאמרים קונטרסים א, עמ' 376)

ממעייני החסידות

ונתנו בני אהרון הכהן אש על המזבח (א, ז)

אף על פי שאש יורדת מן השמים מצווה להביא מן ההדיוט (יומא כא)

"מצווה להביא מן ההדיוט" – אפשר לעורר אהבת ה' על-ידי "הדיוטותו" ושפלותו של האדם. כלומר, כאשר אדם עושה חשבון-צדק מכל מחשבותיו, דיבוריו ומעשיו, ומתבונן בשפלותו ובפחיתות-ערכו – הוא מתמרמר מאוד ממצבו השפל, וצועק אל ה' בצר לו, ואז מתעוררת בליבו אש התשוקה והצימאון לה'.

אהבה זו, שהיא בבחינת "אש של מטה", היא הכנה והכשרה לאהבת ה' הבאה מלמעלה, "אש של מעלה".

(ליקוטי-תורה, דברים, עמ' עט)

ונפש כי תקריב קרבן מנחה (ב, א)

ולא נאמר כי תקריב מנחה, מלמד שמקריבים קרבן עצים (תורת כהנים)

ביאור תוכן "קרבן עצים" בעבודה רוחנית:

הקרבנות השונים (עולה, שלמים כו') מורים על הקרבה חלקית, של כוחות מסויימים בנפש; כל קרבן לפי עניינו. ואילו קרבן-עצים מסמל הקרבה כללית, של עצם הנפש – האדם מוסר את עצמו, כל-כולו, לקב"ה.

הקרבה זו נרמזת בקרבן-עצים דווקא, משתי סיבות:

א. האדם נמשל לעץ, כנאמר (שופטים כ), "כי האדם עץ השדה".

ב. עצי המערכה הם בגדר "הכשר מצווה", שהרי אין הם באים אלא כדי לאפשר את הקרבתו והעלאתו של דבר אחר, היינו בשר הקרבן שנקרב על גביהם. ודוגמתו בעבודת האדם: מי שמקרב יהודי אחר לקב"ה. הנכונות לעסוק בעבודה כזו היא אות וסימן לביטול מוחלט ומושלם לקב"ה.

(ליקוטי-שיחות, כרך כב, עמ' 11)

ונסלח לו על אחת מכל אלה אשר יעשה לאשמה בה (ה, כו)

יש קשר בין תחילת הפרשה לסיומה:

"ויקרא אל משה" – היינו קריאה של חיבה שקדמה לכל ציווי התורה, כלומר, חיבתו העצמית של הקב"ה לישראל, הקיימת אף לגבי יהודי שעבר על מצוות התורה.

"ונסלח לו" – אהבה זו באה לידי ביטוי בכך שהקב"ה נותן יד לשבים וסולח ומוחל להם.

(ליקוטי-שיחות, כרך ז, עמ' 24)

מראה לתפילין

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

בסידור אדמו"ר הזקן¹ פסק: "התפילה של ראש – יזהר שיהא באמצע רוחב הראש ממש... וצריך לזהר בזה מאוד", והובא גם בספר-המנהגים².

הלשון בשולחן-ערוך שלו³ הוא: "צריך לכוין הקציעה, שיהא באמצע רוחב הראש, כדי שתהא כנגד בין העיניים". ואילו בהלכות שבסידור, הלשון בשלימותו הוא: "ויזהר שיהא באמצע רוחב הראש ממש, שהרי אמרו "קדש" והיה כי יביאך" – מימין, ו'שמע' והיה אם שמוע' – משמאל", ובתפילין דרש"י, שהפרשיות כסדרן [מופיעות בתפילין לפי סדר כתיבתן בתורה] – אין בין ימין לשמאל אלא משהו, דהיינו החריץ שבין 'והיה כי יביאך' ל'שמע', על כן צריך לזהר בזה מאוד".

הטעם הנאמר בסידור – שונה, כי בסידור דורש לכוון לאמצע שבין ימין ושמאל, שהוא מדויק ביותר, וכתוצאה מזה המיקום הוא "באמצע רוחב הראש ממש" וגם "צריך לזהר בזה מאוד", שלא כבלשונו בשולחן-ערוך.

כל זה בניגוד לדעת הרה"צ וכו' מצאנז' שהכוונה במאמר רו"ל "יש מקום בראש להניח שתי תפילין" היא ששתייהן מונחות לרוחב הראש.

אי-לכך, נהג רבינו הזקן לכוון את התפילין של-ראש שלו על-ידי הבטה במכסה מלוטש של קופסת כסף⁴, כפי שסיפרו כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ⁵ וכ"ק הרבי נשיא דורנו⁶.

1) נדפס בסוף השו"ע ח"א, בדפוס הישן עמ' 312 ובחדש עמ' תרי"ח.

2) עמ' 5.

3) ס"י כו סעיף יח. טעם זה מקורו ברמב"ם הלי תפילין פ"ד ה"א, ועיין בב"י שם סד"ה ושיהיה מול עורף.

4) יש שהעירו (שו"ת ציץ-אליעזר חלק יב סו"ס ו [בדעת הדברי-חיים דלהלן, ולא משמע כן בדבריו], ובשו"ת משנה-הלכות ח"ה סי' ח לימד זכות בזה רק למסתכלים במראה בלא"ה) מדין הסתכלות במראה לגברים (שו"ע יו"ד סי' קנו ס"ב וסו"ס קפב [הובא גם בשו"ע רבינו סו"ס שב]), אבל דבריהם צע"ג, שהרי הרמ"א שם בסי' קנו סיים: "ואפילו במקום שנהגו להחמיר, אם עושה לרפואה: שמאיר עיניו, או שעושה להסיר הכתמים מפניו, או נוצות מראשו – שרי", ללא חולק (עיי"ש בביאור הגר"א, שחלק רק על דברי הרמ"א אודות "מקום שנהגו להתיר" אבל הסכים להסתייגויות הללו). וראה בזה בסי' הלכה-ברורה להרב דוד ש"י יוסף ח"ב, בשו"ת אוצרות יוסף (שבסוף הספר) סי' י, ושי"ג.

5) ראה בשו"ת דברי חיים ח"ב או"ח סי' ו, ודנו ליישב דעתו (שהיא לכאורה היפך דעת הפוסקים) בסי' 'אות חיים ושלוש' להרה"צ ממונקאטש סי' כו ס"ק יב, בפסקי-תשובה או"ח סי' יב ובהשמטות לשם, בשו"ת משנה-הלכות וציץ-אליעזר הני"ל ועוד רבים.

6) 'רשימות', חוברת קפא, סי'ו. ס"ה"ש תרצ"ו עמ' 130, תשי"ב עמ' 90.

7) 'הגדה של פסח עם ליקוט טעמים ומנהגים', פיסקא 'סדר ההגדה' – יסדר על שולחנו, ובליקוטי-שיחות ח"ג עמ' 854.

בירור ענייני הלכה ומנהג

בסיפור המאסר הראשון של אדמו"ר הזקן המופיע ב'רשימות'⁸, נוסף חידוש בדבר: "[כשנכנס למשרד הכלא...] הטלית ותפילין היו בידו של אדמו"ר הזקן, והתחיל להניח תפילין דרבננותם. כשהניח תפילין של ראש, והביט במכסה של קופסת-כסף אם התפילין-של-ראש מכוון [באמצע הראש], ונטה עצמו לכאן ולכאן, מי שעמד – לא היה יכול לישב, ומי שישב – לא היה יכול לעמוד". החידוש הוא – ההקפדה בזה גם בתפילין דרבננותם, אף שלפי הטעם שבסידור, ההפסק בין ימין ושמאל בתפילין אלו גדול יותר, ולכאורה אינן צריכות להיות באמצע ממש⁹.

יש שנמנעים מזה בגלל ביטויי רבותינו בנדון, וחושבני שפשוט לא הבינו את הדברים. ואפרש שיחת:

* באחד המקומות¹⁰, נקט כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, כשמדבר על העניין של "ביטול היש", בלשון: "שלא כאותם המסתכלים במראה לראות אם התפילין ישרים, וחושבים שזוהי כבר 'עבודה'. התפילין צריכים אמנם להיות ישרים, אבל ניתן לשאול זאת אצל הזולת. וצריך ללמוד חסידות כדי שיהיה עם מה להתפלל". – לכאורה הכוונה בזה רק להדגיש את העיקר, ולשלוף 'מותרות' ו'חיצוניות'.

* כך במכתבו של הרבי בנדון¹¹, "במענה על מכתבו... בו כותב שכאשר מניח תפילין של ראש אינו יכול להכריע אם מונחים על מקומם הראוי. – ידועה ההנהגה בזה, שמבקשים את הנמצא אצלו שיראה אם מונחים במקומם, ופשוט דין תורתנו הקדושה שסומכין על זה, וכמו בכמה וכמה ענייני התורה". ומעירים מדוע לא יעץ לו הרבי להשתמש במראה?

לכאורה, המדובר באדם בעל חששות מופרזים עד-כדי-כך, שהרבי צריך לשכנעו שהוא יכול לסמוך על ראייתם של אחרים (!). אדם כזה, גם אם יביט במראה – לא יהיה בטוח בעצמו שאכן התפילין באמצע, שהרי אין קץ לדיוק ולחששות.

8) חוברת קעב ס"כ. וחבל שאינו מופיע בימפתח העניינים ל'רשימות', בערכים 'תפילין' ו'תפילין דרבננות' (רק בימפתח שמות, בערכו של אדה"ז).

9) ובפרט שבסידור לא הזכיר אדמוה"ז את הטעם שבשו"ע כלל (ולא כמ"ש במהדורה החדשה בסי' כו שם אות צו שבסידור "הוסיף עוד טעם"), וניתן לומר שיש להיזהר בזה גם בתפילין דר"ת, אם כי לא "מאד", מצד הטעם ד"ימין ושמאל" כמו מצד הטעם ד"יכנגד בין העיניים".

10) סה"ש תשי"ד עמ' 111, בתרגום בלה"ק עמ' קב.

11) אג"ק כרך יד עמ' שסד.

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

ההכנות לסדר

מצות:

לא לשכוח לוודא שהפרישו 'חלה' מן המצות, ואם לאו – להפרישו.

יש לברור אותן מחשש נפוחות וכפולות.

יש להכין מצות בכמות מספקת עבור כל המסובים. שלוש מצות שלמות בקערה של עורך הסדר (וכל משתתף מבר-מצווה ומעלה), וכן מצות נוספות (שיהיו בהישג-יד לקראת קיום מצוותן) בעבור כל המסובין למצוות אכילת מצה, כורך ואפיקומן.

עבור הסדר נוהגים לקחת מצות כפופות – בית קיבול, שזוהו ענין 'כלי' האמיתי. ונוהגים להפריד במפה בין מצה למצה.¹

זרוע:

נוהגים לצלות את הזרוע, והשנה צריך לעשות זאת לפני שבת. שכח ולא צלה, אסור לו לצלותה במוצאי שבת (מכיוון שאין מנהגנו לאוכלה אף ביום המחרת)², ויניח במקומה כשר מבושל.³

נוהגים לקחת חלק מצוואר עוף. כמו-כן מדקדקים שלא לאכול את הזרוע אחר-כך –

כל זה הרחקה שלא יהיה כל דמיון לקרבן הפסח. ומטעם זה הנה כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע היה מסיר כמעט את כל הבשר מעל עצמות הזרוע, וכן נהג גם אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע.⁴

ביצה:

מבושלת עד שתתקשה. אם לא בישלה לפני החג, אפשר לבשלה בליל החג.

הרבי היה מדקדק שלא תישבר קליפת הביצה, אף שטורח היה לו להעמידה במקומה על-גבי המצות כשהיא בשלמותה.

מרור:

נוהגים לקחת חסה⁵ [כך שמה גם בארמית, ובלשון המשנה 'חזרת'] ותמכא [כך שמה בלשון המשנה, לפי הזיהוי במסורת אשכנז, ובימינו נקראת באר"ק בטעות בשם 'חזרת', וטרם קבעו לה שם עברי תיקני] שניהם יחד – הן למרור והן לכורך⁶. פירור ה'חריין' השנה – לפני שבת (ולסגור היטב בכלי).

עדיף להשתמש בחסה מגידול נקי מחרקים, הטעונה רק השריה קלה במי סבון ושטיפה. חסה רגילה – גם הקלחים – טעונה בדקיה

1) ספר-המנהגים.

2) שו"ע אדמוה"ז סי' תעג סכ"א.

3) כף-החיים שם סי"ק ג.

4) מנהג מדינותינו שלא לאכול צלי בליל פסח (שו"ע אדמוה"ז סי' תעו ס"א), וכאן משמע שמדקדקים שלא לאוכלה כלל גם בימים שלאחר מכן, כהאוסרים שהובאו בכף-החיים שם סי"ק ב.

5) אבל מעט בשר צריך להשאיר עליה, שכן עצם ללא בשר אינה נקראת 'תבשיל', שו"ע אדמוה"ז סי' תעג סכ"ב. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה מסיר לפעמים אף את החוט הפנימי שבחלל הגרגרת – 'אוצר מנהגי חב"ד', ניסן-סיוון, עמ' קל.

6) ספר-השיחות תשי"ב עמ' 93.

7) "מצוה לחזור אחר חזרת... ואף-על-פי שהחזרת אין בה מרירות, מכל מקום כשהיא שוהה בקרקע, מתקשה הקלח שלה ונעשה מר מאוד, ומפני כך היא נקראת מרור, ומצווה לחזור אחריה אף כשהיא מתוקה... זכר למה שמררו המצרים את חיי אבותינו... בתחילה בפה-דך... ולבסוף מררו חייהם בעבודה קשה..." (שו"ע אדמוה"ז סי' תעג ס"ל). ולעיל בסכ"ג מביא שיוצאים בין השאר גם בתמכא שקורין קרייין. ובסכ"ח שמצטרפים זה עם זה לכזית. מקפידים להשתמש בחסה מסוג 'רומינה', אולי על-פי משי"כ בסי' שיעורי-תורה עמ' קצו שעדיף לקחת "מין הארוך" דווקא. וראה נטעי-גבריאל – פסח ח"ב פני"ד סי' י.

לוח השבוע

למכת־דם¹¹. החרוסת שבקערת הרבי יבשה, וריכוכה ביין נעשה רק לפני אכילת "מרור", על־ידי שמניח מקצתה לתוך התחתית של כוס היין, אף־על־פי שבכורך לא טובלים בחרוּסת את המרור אלא מניח קצת מהחרוּסת **דיבשה שבקערה** על המרור ומנערה ממנו¹². פירור החרוּסת – בערב שבת.

כרפס:

ראשי־תיבות: ס'־פרך, כלומר שישים ריבוא עבדו עבודת־פרך¹³. ואנו נוהגים לקחת בצל (או תפוח־אדמה)¹⁴.

היין:

בליל הסדר חובה על כל אחד ואחת¹⁵ לשותות ארבע כוסות יין.

מי שאפשר לו, ישתה יין (אדום)¹⁶ בלבד. אם קשה לו, יערב בו מיץ ענבים טבעי, ואם גם זה

היטב מן החרקים, וכבר ציינו שעדיף שלא להשתמש בחומץ או מלח [מלבד הזהירות מ'כבוש'⁸, הבעיה שבריכוז גדול מדי החרקים המוצצים מתים ונשארים בתוך העלה] אלא בנוזל לשיטת כלים, בריכוז הרגיל, ולשטוף כל פינה היטב בעזרת 'ליפה' עדינה (הרבי לא אכל קלחים)⁹.

חרוּסת:

רסק פירות עבה, זכר לטיט. נעשה מפירות שנמשלה בהן כנסת ישראל¹⁰, וצריך לתת בתוכו תבלין הדומה לתבן כגון קינמון וזנגביל, אך "מכמה שנים מנהגנו לא לקחת קידה וקינמון מחשש תערובת חמץ, רק תפוחים אגסים ואגוזים¹¹". צריך שתהיה בו חמיצות כלשהי, זכר שהיו משעבדים בישראל עד שהיו שיניהם קהות; ומרכיבים אותה ביין אדום, זכר

ראויים לאכילה בפני עצמם, אף אם רוב בני אדם אוכלים אותם רק עם פת – מברכים עליהם בפ"ע בפה"א. משמע שאם גם המיעוט אינו אוכלם בפ"ע, ברכתם שהכל. אבל לפי הנ"ל כנראה גם בימינו יש מיעוט שאוכלם חיים (ווא"צ לסמוך על החי"י סי' תעה ס"ק טו, שאף אם אינו ראוי מברך על המרור בפה"א, שבשו"ע רבינו שם סכ"ג לא פסק כן).

15) שו"ע אדמוה"ז סי' תעב סכ"ה. מידע לסובלים מסוכרת: היין 'קברנה סוביניו'ן **אדום** של 'כרמלי' כמעט ואינו מכיל סוכר **כלל** (מדובר בסוכר שמהיין עצמו. בינות יבשים אחרים, יש המכילים 4% ויותר).

מידע כללי: היינות (הרגילים) מתוצרת הנ"ל, וכן היין בהכשר בי"ד רבני אנוש הם מפוסטרים (לגבי יצרנים אחרים – יש רבים שאינם מפוסטרים כלל, כמו 'קבי גולן', והמצב משתנה מזמן לזמן גם במגוון של כל יצרן. בדרך כלל ימוץ ענבים הוא מפוסטר). כן הם מכילים מעט מאוד תוספות. היינות ומיץ־הענבים מתוצרת משפי שפרינגר כפר־חבי"ד הם ללא כל תוספות, והיין היבש הוא גם ללא סוכר **כלל**. הם משווקים גם יין **מבושל** ממש. וראה בהערה הבאה.

16) שו"ע אדמוה"ז סי' תעב סכ"ו (אם אין הלבן משובח ממנו), וכן נהג כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, וראה 'הגדה היכל מנחם' עמ' לו, שהקפיד על כך גם כל השנה. אמנם בכ"ו"כ שנים השתמש הרבי ביין **שאינו** אדום, בליל הסדר וכל השנה.

מצווה מן המובחר לקחת יין שאינו מבושל ושאינו בו שום תערובת כלל. אבל אם אין לו יין אחר משובח כמוהו, אפילו לכתחילה יכול לצאת בהם אם הם כשרים לברכת הגפן (שו"ע אדמוה"ז סי' תעב ס"ו).

8) כיוון שאין יוצאין ידי חובה במרור כשהוא כבוש, ושיעור 'כבישה' בציר או בחומץ הוא 'שיתננו על האש וירתיח' (שו"ע אדמוה"ז סי' תעג סכ"ג), וזה ייתכן לפעמים אפילו בשתיים־שלוש דקות.

9) ומציינים בזה למג"א סי' תעג ס"ק יא. אך במצב הנתון וודאי עדיף להשתמש בהם.

10) שו"ע אדמוה"ז סי' תעג ס"ב־ל.

11) צריך לרככה, כיון שטיבולי ייתכן רק בנוזל.

12) אהובודיוותי תשמ"ז ח"ג עמ' 181. ספר המנהגים.

13) אבדורם, מהרי"ל – 'לקוטי טעמים ומנהגים' לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

14) בירשימותי' חובי' צ' (יומן ניסן תרצ"ה, וורשא) עמ' 14: "לכרפס – היו לוקחים בצל, ורק אח"כ כשנחלשו הדורות,

לקחו [הנשים, המלך במסיבו ח"א עמ' קלא. 'אוצרי' עמ' קלד] תפוחי אדמה, אבל אדמו"ר מהר"ש לא היה שבע רצון מזה".

ולעירי שב'אוצרי' שם ציין לערוך השלחן ומעדני שמואל, וכן מציינים לחיי אדם ויסוד ושורש העבודה שהגו בבצל, ואכן גם בס"י רה ס"ד פסק שם כדעת שו"ע רבינו שם ס"א, שהבצלים טובים לאכילה [=ללא פת] ומברכים עליהם 'אדמה'; ואכן מספרים שכך נהגו ברוסיה, אך במשני"ב שם ס"ק ה כתב (מהשע"ת ס"ק ב) ש'במדינותינו [וכ"כ בשו"ת אג"מ או"ח ח"א סי' סד על 'מדינותינו' הדיוס, ובהגדת 'קול דודי' בשמו. מאידך בהערות הגר"מ אליהו לסי' וזאת הברכה עמ' 361 פסק שבצל חי שאינו חריף ברכתו בפה"א] לעולם אין דרך בני אדם לאכול שומים ובצלים חיים אף כשהם רכים', ובסדר ברה"י (פ"ו ה"ד, עיי"ש בביאור הרב גרין, וכן בלוח ברה"י פ"ט ה"א) פסק רבינו שאם הבצלים

לוח השבוע

קשה, ישתה מיץ ענבים טבעי לברו¹⁷.

86 סמ"ק²⁰.

נוהגים להשתמש בגביע כסף²¹.

אין נוהגים להשתמש בגביע עם רגל²².

הכוס:

חייבת להיות שלמה¹⁸ ולהכיל רביעית¹⁹.

שיעור רביעית על-פי ספר שיעורי תורה –

שבליל שמע"צ תשלי"ח אחרי התקף-הלב בא הרבי לקדש בסוכה, והציעו הרופאים שיקדש על מיץ ענבים, והרבי סירב, באומרו "קידוש מאכט מען אויף וויין" [=קידוש עושים על יין].

18) שו"ע אדמוה"ז סי' קפג ס"ד.

19) שו"ע אדמוה"ז סי' תעב ס"ז-יח.

20) אך כוסו של הרבי גדולה ביותר – 'המלך במסיבו' ח"ב עמ' שג.

21) 'אוצרי עמי קלח. 'המלך במסיבו' ח"ב עמ' שכ. כף-חיים סי' תעב ס"ק יא. אך 'כוס של אליהו מזג הרבי

בוזוכית שקופה (המלך במסיבו שם עמ' שכב).

22) במאמרו של הרה"ג רח"י שי' אייזנבך בגליון 400 של 'כפר חב"ד', מסביר נוהג זה – הקיים גם בקהילות

חסידיות אחרות – כיוון שע"פ הזהר נעשה עניין אחד מחמש אצבעות היד יחד עם הכוס, ולכן אין מפסיקים

ביניהם. וצ"ע באם אירע שיש רק כוס עם רגל, האם לדין יש לאחוז מתחת הרגל או מעליה.

לכתחילה, יין הכשר לברכת הגפן הוא שיש בו לפחות שליש מכמותו יין טהור (ראה שו"ע אדמוה"ז סי' רד ס"ט-י. שו"ת צמח-צדק או"ח סי' כח. אמנם יש לדעת שע"פ המבואר שם – כל זה הוא רק כשהדרך לשתותו על-ידי מזיגה זו, ולא ניתן לברר זאת כיום כשהיקבים מוסיפים כוהל, ומהם גם תמציות שונות. ולכן לכל הדעות יש להשתדל להשתמש ביין שיש בו מידה מירבית של יין-טבעי. כן לכאורה כל זה אינו שייך כלל במיץ-ענבים, ושם יש להשתדל ביתר שאת, אם-כי ע"פ החוק כשכותבים "מיץ ענבים טבעי" אסור להוסיף תמציות וכד').

כיום, ובפרט בסדרים הציבוריים, שמארחים גם כאלה שיש חשש בנגיעתם ביין, סומכים רבים על הפיסטור כיון מבושל. ויש מחמירים (ראה שו"ת אגרות-משה יו"ד ח"ב סי' נב, שו"ת מנחת-שלמה סי' כה, ועוד).

17) ראה המובא בסי' סדר פסח כהלכתו ח"ב פ"ג הערה 26, פסקי תשובות סי' תעב אות יא, וילקוט יוסף סי' ערב הע' יא. באג"ק כרך יט עמ' ריג מציע הרבי מיץ ענבים כפתרון לשתיית ארבע כוסות לחולה. (בקונטרס 'יר"ח כסלו' מובא

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן-יודא, ר' יוסף-יצחק, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו